

PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
pri príležitosti výročia prijatia Deklarácie
slovenského národa

Martin, 30. 10. 2024

Vážený pán veľvyslanec,
vážené dámy, vážení páni,

pripomíname si dnes spoločne mimoriadne významný deň v histórii slovenského národa. Deň, ktorý stále históriou nie je celkom docenený. A ja som dnes v Martine práve preto, aby som o význame tohto dňa hovoril a aby sme o ňom napokon mohli hovoriť všetci – s plným poznaním, a predovšetkým uznaním. Vznik Československa by sa nikdy nepodaril bez niektorých kľúčových historických momentov, ktoré dobre poznáme. Ale pýtam sa: kde pri všetkom tom diplomatickom i vojenskom úsilí ostalo požadované právo slovenského národa na sebaurčenie? Prišlo k nemu práve tu, v tomto meste, v tejto budove a v zostave, ktorá reprezentovala najširšie spektrum celého slovenského národa. A hoci sa to v dnešnej technologickej dobe zdá neuveriteľné, prišlo k tomu bez znalosti informácie, že nový spoločný štát Čechov a Slovákov je už realitou.

Martinská deklarácia patrí presne medzi tie vzácne historické momenty, ktorými sa musí inšpirovať dnes smutne rozdelená slovenská spoločnosť, ak chce toto rozdelenie prekonať. Skúsme si predstaviť, čo sa v tejto budove pred 106-timi rokmi odohrávalo. Desiatky osobností zo všetkých slovenských stolíc, rôzneho vierovyznania, rôznej politickej orientácie, rôznych pováh a svetonázoru. A napriek tomu bolo výsledkom ustanovenie Slovenskej národnej rady ako jedinej reprezentantky slovenského národa a podpis Martinskej deklarácie, ktorou sa Slovenky a Slováci vyväzovali z tisícročného zväzku s Uhorskom. Bol to samostatný štátoprávny akt slovenského národa. Naši predkovia ukázali na tomto mieste schopnosť dohodnúť sa a rozhodnúť. Ukázali obrovskú zodpovednosť, ktorú prevzali na seba za svoje rozhodnutie v mene celého národa. A ukázali aj obrovskú odvahu, pretože v búrlivých časoch konca prvej svetovej vojny ich tento krok pokojne mohol stať vlastný život. Uhorské úrady sa totiž nemienili vzdať a do Martina povolali honvédske pluky, aby tu urobili poriadok.

Vážené dámy, vážení páni,

30. október 1918 bol obrovským dňom v našej národnej histórii. Verím, že ešte časom prehodnotíme jeho prínos a dáme mu možno dôstojnejšie miesto v našom panteóne sviatkov. Zároveň by bolo určite zaslúženým pripomenutím tejto významnej udalosti, ak by ju pripomínalo aj dôstojné miesto v hlavnom meste. Deklarácia slovenského národa vždy bude neodňateľne patriť k Martinu, ale jej historický význam pre celé Slovensko by si naša vlasť mala dokázať pripomenúť aj vo svojej súčasnej metropole.

Želám Slovensku pri príležitosti dnešného významného sviatku veľa vzájomného porozumenia a schopnosti ťahať za jeden povraz. A želám slovenskej politickej reprezentácii takú mieru odvahy, rozhodnosti, zodpovednosti a schopnosti dohodnúť sa, akú ukázali naši predkovia 30. októbra 1918 v Turčianskom Svätom Martine.